

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Dr. ENEA POPA
Redacția: Str. Petru Maior No. 7.
Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34

Foaie culturală-politică. Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

ABONAMENTUL:
Pe an . . . . . 100 Lei
Pe 1/2 an . . . . . 50 Lei
Pe 1/4 an . . . . . 25 Lei

Cultura poporului.

Am intrat în al 8 lea an dela sfârșitul războiului, carele răsturnase afața noastră în biserică și în școale, sinele instituții, în cari se putea desura viața noastră proprie.
Ordată după războiu era jalnică starea acestor 2 mari așezăminte naționale. Biserica, năpădită de spiritul de di-cine al revoluției și sărăcită în cea locuri prin pustiirile războiului, ovită și de pornirea tot mai întea ideilor seclare ale pocăitismului, e înainte de războiu abia ici colo ivise, iar acum aducea o întărire a prin atingerea celor duși în războiu fiii altor neamuri mai copleșite de astă răsărită religioasă.
Școala, fică bună și pașnică a bise-rii, sub ocrotirea căreia se pornise și voltase, pusă în conflict (ciocnire) fostă sa mamă, de care vrea să se facă, nu vorbim acum din a cui s'a și desfăcut.

Amândouă — biserică și școala, ite chiar atunci de cei ce le dau a, de preoți și de învățatori, căci din preoții vechi atâția ies din serul bisericesc, pentru care erau pre-ți și crescuți, trecând în diferite cții ale noului stat național român. atâția învățatori fac acelaș lucru, asind școalele, cari pierduseră mulți învățatori și în războiu.

A mai adaus la această părăsire una a doua, că — deschise atâtea be de stat — tineretul neamului îndreptat mai mult spre acestea, te, căci le îmbiau venite mai bune, e căci în aceste slujbe se credeau neatârnatători de poporul de rând, domni, cum ar zice nația.

Șa repede ne-am văzut cu atâtea erici și școale lăsate pustii. i în biserică puteau strica în voie i cei noi, căci nu erau păstori, s'o re, când peste tot lumea eșise din poiu mult mai stricată, de cum a intrat în el.

Ar copilașii de școală hoinăriau pe ele orașelor și ale satelor anul eg. u era cine să-i adune, să cultive tea și inima lor, îndreptându-i și fîndu-i.

i creștea numărul analfabeților — iutorilor de scris și cetit — îngro- ftir. cunoaștem noi sate, unde de 10 ani mai bine nu pășise învățator în ala noastră românească.

i aceste stări triste când? cum după războiul, care pe lângă tele rele a adus și binele mare, ervat peste tot la poporul nostru, e mai dornic de carte ca ori când nte de asta.

Dar răul lipsei de oameni, de care ne-am plâns mai sus, par'că își arată începutul sfârșitului.

Ori că stabilitatea funcțiunilor de stat atât de nesigură, ori umplerea lor, destul, că seminarele noastre de preoți și școalele pregătitoare de învățatori încep a se umplea iarăș cu tineri, chemați să facă a răsuna dela altare și din școală cuvântul luminării și al îndreptării poporului rătăcit pe o clipă, dar dornic de mai bine.

În ținutul nostru chiar, pe unde ni-se cește mai mult foaia, deja anul acesta școlar sunt toate școalele cu învățatorii lor ba multe cu mai mulți învățatori, ca bunăoară frunțașele comune Hodac și Ibănești cu câte 4-5 învățatori, ce ne umple sufletul de bucurie și de mândrie.

Și se sporesc cu inelul și preoții. E timpul deci să ne dăm seama de anumite îndatoriri mari în legătură cu aceste începuturi bune de revenire la normal.

Până eram subjugați ne mișcam cu gura și cu mâinile legate în școală, ba uneori, măcar pe unele locuri, și în biserică. Azi — în țara noastră liberă — s'a schimbat cu totul.

Nimic nu ne mai leagă nici gura, nici mâinile.

Preotul în biserică și înafară să toarne viață în suflete, o viață mai conștientă și sfântă, ca tot Românul să simtă, că biserica lui Hristos e așezământul cel mai înalt pe pământ, în stare a-l uni pe om cu Nemărginitul Dumnezeu.

Învățătorul în școală și înafară să fie o lumină pe cărările vieții omenești și naționale de pe pământ,

Împreună apoi, fiecare după măsura destoiniciei sale, să și unească munca în viața socială a comunei, care să

țină legătura între biserică și școală, arătând cum învățătura din amândouă se trece în practica vieții prin înțelegere și iubire.

Namai așa spiritul public se ține în continuă frământare și asta e adevărata viață.

E timpul suprem a organiza și noi ca alte neamuri masele largi ale poporului în societăți de tot felul: religioase, culturale, economice și așa mai departe.

Cele religioase îndreaptă moravurile și îndulcesc viața împreună.

Cele culturale (Reuniuni de cetit; Reuniuni de cântări, de muzică, de teatru și, a.) continuă și desăvârșesc școala. Ele produc și multă plăcere în membrii și cultivă satul întreg.

Știm, cât plac corurile în biserică, la concertele și teatru. Și vai rău stăm noi încă în lucrul acesta, față de Sași — bunăoară — și de Unguri!

Societățile (Reuniunile) economice perfecționează și înlesnesc lucrarea pământului și valorarea roadelor de pe el. căci în Reuniuni se unesc puterile, apoi cunoaștem vorba: „Unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește...”

Am pus aceste gânduri fugare pe hârtie acum în zilele de iarnă, când la sate e mai multă vreme de a-le putea învărti prin minte.

Și ne-ar plăcea mult, și ne rugăm chiar, să ni-se comunice de ori unde, dacă s'au făcut astfel de lucruri, ca să le ținem mereu la suprafață, publicându-le cu laudă pentru făptuitorii lor, și pildă de urmat și în alte părți. Cu Dumnezeu înainte!

Să răscumpărăm timpul, că e scump!

Alegerile comunale

Răbdarea fiecărui om de bine este pusă la grea încercare. Liberalii fac din alegerile comunale adevărată batjocură și vreau să încurce lumea fixând termen pentru ținerea lor și amânându-le din nou. Până acuma nici baremi aceea nu se știe, că oare se vor ținea mai întâi alegerile de deputați și senatori, sau doar, că se vor ținea alegerile comunale și județene mai curând.

Socotim că este un lucru de folos, dacă vom urma cu povețele ce le credem de necesare în vederea alegerilor comunale. Se prea poate, ca oamenilor noștri de frunte, puși pe liste, să li se caute nod în papură, ca să le respingă lista de candidare. Legea prevede condițiile deja cunoscute pentru cei 9 consilieri și 3 suplenți, anume: să fie fiecare alegător cu locuința în comună, să fie cetățean român, să aibă vârsta de 25 ani împliniți și să știe ceti și scrie. Drept aceea va fi bine, ca fiecare dintre cei candidați la alegerile comunale, să aibă: un certificat de domiciliu (ședere) certificatul că este cetățean, estras matricular de naștere și o dovadă oficioasă, că știe scrie și ceti sau vre-un atestat școlar dela școala unde a umblat la învățatură.

După-ce lista de candidare va fi iscălită de cei 25 propunători și după ce această listă va fi prezentată la judecătoria, candidații trebuie să facă o declarație comună în fața judecătorului, că primesc candidatura și voiesc să fie aleși de consilieri și suplenți la alegerile comunale. Numele dâșilor vine tipărit pe buletinele de vot, cari vor purta, fie un semn ales, fie numărul după cum s'a prezentat lista, iar alegătorii vor face votarea prin apăsarea unei stam-pile pe lista care doresc s'o alegă, tocmăi așa cum s'a întâmplat la alegerile agricole.

Felul cum trebuie să decurgă alegerea o vom arăta la vremea sa.

24 Ianuarie 1859

a fost marea zi, când părinții generației de azi au îndeplinit după atâtea veacuri întunecoase cel dintâi și mai mare act luminos în viața neamului românesc, unirea principatelor române Moldova și Muntenia într'o singură țară sub un singur domn: Colonelul Alexandru Ioan Cuza principe al României.

Atunci poetul Alesandri a intrupat bucuria faptului mare în „Hora unirii,” ce și noi asupriții de aici o cântam așa de cu drag, nădăjdind mereu unirea cea dep-lină a tuturor, ajunsă la 1918.

Anul acesta s'a serbat 24 Ianuarie în biserici și școale și prin arborarea steagurilor naționale și în Ardealul nostru.

Vorbe înțelepte.

„A ști nu înseamnă a ceti mult, ci a asimila mult chiar cetind puțin.”

„Talentul fecundat de Evanghelie devine geniu. Geniul inspirat de Evanghelie devine profetic. Umanitatea inzestrată cu spirit profetic e vecină cu însași Dumnezeirea.”

„Crema Fantasia”

este neintrecută, după a cărei întrebuințare pielea devine fină, catifelată, dispar toate necurățeniile feței. Să poate comanda și prin poștă dela Depozit pentru REGHIN și jur la

FARMACIA NEAGOS
TG. MURES, TELEFON No. 130.
FARMACIA MERA

„Almanahul Presei Române.”

Am cetit în zilele aceste cu mare plăcere cartea cu numele de mai sus.

Este un Calendar pe 1926 publicat de Sindicatul Presei române din Ardeal și Banat.

În el îți trec pe dinaintea ochilor — în bucăți alese și mișcătoare — toți gazetarii români din această parte de țară, câți trăesc azi și au trăit înainte de ei de aproape o sută de ani.

În scrisul lor se vede limpede tot sbuciumul acestui popor românesc, carele a trăit vremuri așa de grele cu nădejdea tot mai tare, că odată totuși va trebui să sosească desrobirea și unirea tuturor în țara liberă și mare, cum ne vedem azi.

E acest calendar o adevărată istorie, una din cele mai pătrunzătoare, ale poporului nostru românesc.

Te sgudue până la lacrimi de durere și te înalță în lacrimi de bucurie, schimbându-se mereu unele cu altele.

Străbați în fugă mișcări naționale, revoluții, războaie, pribejii în toată

Europa și Asia, departe peste Siberia.

Vezi întru o lumină strălucitoare pe acești mucenici ai condeiului, cari sunt gazetarii, puterea rău răsplătiți pentru munca lor, prin care zi de zi se picură în suflete cunoștință, idealuri, curaj, viață conștientă națională.

Simți strigătul de chemare la datorie față de acești adevărați eroi ai neamului, cari nau trăit de fel pentru sine, ci numai pentru alții.

Auzi tot mai des și oftatul după vechea gazetărie cinstită a Ardealului, peste care a năpădit în vremea din urmă atâta gazetărie veninoasă, murdară, certăreață, importată de airea.

Cețiți toți „Almanahul Presei Române”, ca din trecutul frumos să învâțăm a pregăti viitorul mare!

Almanahul se poate afla în toate librăriile cu prețul de 50 Lei sumă absolut mică față de valoarea lui internă. Are 192 pagini mari.

A.

Se apropie ciasul..

Întâmplările din vremea din urmă ne lămuresc tot mai deplin, că ne apropiem de sfârșitul cărmuirii liberale. Peste o lună, cel mult două, guvernul liberal nu va mai ține în mână destinele acestei țări, pe capul căreia, în acești patru ani de cărmuire, a adus atâtea nenorociri și năcazuri.

Poate de când e țara românească ea n'a avut, biata, o cărmuire atât de nenorocită și abuzivă, ca cea de acum. Liberalii, — ajutați numai de neputințioșii de Averescani, — au stăpânit țara în acești patru ani, numai prin abuz și tiranie. Bunătățile puse în vedere acelor cari li se supun — și aceștia nu puteau fi decât indivizi singuratici — le-au ușurat să și recurteze și în Ardeal o mulțime de partizani lacomi de avuție și mărire. Acești câțiva partizani de căpătuială le ajungeau liberalilor. De popor n'aveau lipsă. Ardealul fără ardeleni îl doreau ei, ca să-l poată exploata după dorul poftei lor de câștig. Au exploatat bogațiile și sufletul bietului popor de pretutindeni, și-au învăluit toate nemerniciile și fără de legile în tricolorul național, au apăsă și persecutat cu sălbăcie pe ceice au alte credințe politice, — afară de averescanii, cari, d. O. Goga

în frunte, li s'au plecat cu supunere. Cu un cuvânt au socotit țara ca o moșie a partidului liberal și au supt, din pământ și din viațe năcăjia a poporului, toată vloga.

Ei bine, împotriva acestei politici de căpătuială ușoară, de interese strâmte de partid trebuie să ne ridicăm cu toții și să cerem o altă politică, o politică cu orizonturi mai largi, o politică prin partide pentru țară și nu prin ajutorul puterii de stat pentru binele partidului, cum fac liberalii și sunt gata s'o facă și averescanii.

Sunt acestea cuvinte cam aspre, dar nu exagerăm. E doar atâta putregai în urma acestei cărmuirii, încât aerul infectat de acest putregai te înăbușe.

Împotriva mentalității și a sistemului partidului liberal luptă de ani de zile, cu mari jertfe, partidul național. Dacă vrem să fie mai bine în țară, steagul acestui partid să falfăie deasupra capetelor noastre și uniți ca mai de mult în acest partid să luptăm pentruca în România întregită să avem o viață politică mai curată, cu idealuri mai înalte și mai mărețe ca cele urmărite de cărmuirea de azi.

Ion Poiană.

Știri mărunte.

Ziarul „Patria” din Cluj scrie, că de vre-o zece zile a sosit la Budapesta un flăcău Ungur din Ardeal, care a luat parte la războiul din Maroc (Africa). A luptat o vreme alături de Francezi și căzând prizonier la dușman s'a întors împotriva Francezilor. Venind acest flăcău la Budapesta a adus cu sine o listă cuprinzând numele unor intelectuali din Ungaria și Ardeal, cari luptă în armata lui Abd-El-Krim împotriva Francezilor. Între aceștia, scrie ziarul numit, se află și nume de Români. Așa se află unul Victor Nemeș din Toplița-Română. Celce cad în prisoare la Francezi sunt deportați la muncă silnică în colonii, Tristă soartea!

Afacerea cu banii falsificați a provocat un scandal uriaș în camera ungară. Opoziția a cerut demisia guvernului, căci prea mulți funcționari ai

statului chiar și ministri — sunt amestecați în această afacere. Cercetările continuă, fiind făcute de poliția franceză și olandeză.

Rusia bolșevică încearcă să și câștige influințe în Balcani. În acest scop e pe cale să încheie tratate cu diferite țări din Balcani. Cu Turcia, Rusia a încheiat deja un tratat, care s'a și sărbătorit cu banchete la Moscova și Constantinopol. Vor urma, probabil, alte tratate cu Bulgaria și Serbia. Numai cu România nu se cam pot împacă Rușii, căci, zie ei, România ne-a luat Basarabia. Pe când tocmai Rușii ne au răpi odinioară Basarabia și noi numai am recăștigat-o, așa că vecinii noștri nu prea au motive să fie supărați pe noi. E însă vechiul cântec rusesc. Rusia tinde spre Constantinopol și știe bine că România îi este în cale. De aici dușmănia Rusiei față de România. Misiunea noastră e tocmai s'o oprim în drumul ei spre

Constantinopol, căci dacă iar reuși să ajungă acolo noi am fi pierduți ca popor.

Săptămâna trecută dl Iuliu Maniu a ținut, la clubul partidului național din Cluj, un lung expozeu asupra situației politice.

Tot săptămâna trecută s'a ținut în Tg.-Mureș adunarea comitetului județean al partidului național, întregindu-se cu membrii noi și desbătând însemnate afaceri actuale.

Duminea trecută „Cercul cultural al inv.” (Căcuciu) a ținut prelegeri populare în comuna Comori. Din partea desp. Reghin al „Astrei” a luat parte d. Dr. Eug. Nicoară.

În ziua de 22 Ianuarie c. s'a înămplat-o puternică ciocnire de trenuri în tunelul din Sălazdru. Sunt mai mulți răniți ușor.

În comuna Orșova a înghețat săptămânile trecute un om, oprit în drum prin ruperea carului.

De câteva zile orașul nostru e lipsit seara de lumină electrică și nu știm pentru ce. Căci doar acum nu e nici apa prea mare. Har dlui în vremea din urmă am avut ploii berechet ca să avem apă destulă. Cei în drept ar fi bine să ia măsuri de îndreptare.

În săptămâna trecută M. Sa Regele a primit de nou în audiență pe dl Iuliu Maniu și Ioan Mihalaché, șefii partidului național și țărănist.

După știrile din urmă la alegerile comunale, ce se vor face între 17-20 Februar, votează numai cei luați în listele de alegători încheiate în Noembrie 1925.

Partidul național și cel țărănist cu șefii lor sunt apreciați favorabil și într'o foaie din Svedia depărtată.

Contrar știrilor de mai înainte, după cari camerele actuale la 8 Martie aveau să fie dizolvate, acum se dă pentru asta termenul de 3 April. Cum vedem, nu mai știi la noi de ce să te ții!...

No. 2668 exec. 1925

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc prin această publică că în baza deciziei No. G. 13916-1925. a judecătorei de ocol Reghin în favorul reclamantului Ana Ivanova reprezentat prin avocatul Dr. Iuliu Vékony pentru incassarea creanței de Lei 13110 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 29. Ianuarie 1926 orele 10 a. m. la fața locului în Padureni unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: violina, merțe etc. în valoare de lei 10300.

În caz de nevoie și sub prețur de estimare.

Reghin, la 31 Dec. 1925.

Oliver Ghelan,
executor judecătoresc.

„SIRPINOL”-UL

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, tusă, — tusă convulsivă (măgărească), — asthmă și pentru tuberculoși. Se află la

Farmacia lui Victor Mera :-: in Reghin

Ori ce mâncărime de piele, râie etc. dispăre în decurs de 3 zile întrebându-se alifia

„SCABIOSAN”

preparatul farmacistului

Neagos Tg.-Mures

Să poate comanda direct sau la farmacia

MERA Reghin

Cele mai bune și eficiente cizme și ghete se află la

Grigore Moldovan
cizmar

REGHIN, str. Eminescu No. 1.
Cumpărați și vă convingeți

„VINUL DE CHINA FERUGINOS”

este cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Preparatul farmacistului

Neagos Tg.-Mures

Se poate comanda prin postă. Deposit și la farmacia

MERA REGHIN

Citiți și răspândiți

„Sămănătorul”